

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2028
 Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	ZABURZENIA MOWY W PRZEBIEGU AUTYZMU
Kod przedmiotu*	L 41
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot obowiązkowy
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	Dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej	Mgr Aneta Kotowicz-Urban

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?) Zajęcia warsztatowe	Liczba pkt. ECTS
3	15							15	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ćwiczenia – zal. z oceną

wykład – zal. bez oceny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość zasad postępowania logopedycznego w przypadku dyslalii, wiedza na temat podstaw neurologii i psychologii rozwojowej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Wykształcenie umiejętności diagnozowania autyzmu i mutyzmu oraz odróżniania ich od innych zaburzeń.
C ₂	Kształcenie umiejętności prowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej w przypadku dzieci z autyzmem i mutyzmem.
C ₃	Przygotowywanie do właściwego planowania działań terapeutycznych i do samodzielnego diagnozowania nieprawidłowości mowy.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_o1	Student/ka zna podstawową terminologię związaną z autyzmem. Wie, jak scharakteryzować autyzm, opisać przyczyny tego zaburzenia i jego istotę. Ma podstawową wiedzę na temat specyfiki zaburzeń mowy występujących przy autyzmie. Zna sposoby postępowania logopedycznego w przypadku autyzmu.	K_Wo1 K_Wo6 E1L.W3
EK_o2	Student/ka potrafi wstępnie ocenić nieprawidłowości w rozwoju jednostki, zdiagnozować autyzm i wykorzystać do tego odpowiednie metody i narzędzia badawcze	K_Uo1 E.1L.U3
EK_o3	Student/ka rozumie istotę zaburzeń mowy. Potrafi przeprowadzić terapię logopedyczną w przypadku dzieci z autyzmem. Umie podjąć odpowiednie działania terapeutyczne odpowiadające potrzebom pacjentów z autyzmem. Potrafi właściwie zaplanować proces dydaktyczny tych zaburzeń. Umie wykorzystać do tego nowoczesne metody terapeutyczne.	K_Uo2 E.1L.U3
EK_o4	Student/ka jest świadomy(-a), jak ważne jest dobranie odpowiedniej terapii logopedycznej dla rozwoju jednostki. Jest gotowy(-a) do podejmowania nowych wyzwań. Ma przekonanie o potrzebie podejmowania działań logopedycznych w przypadku autyzmu.	K_Ko2 E.1L.K2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Pojęcie i etiologia autyzmu
2. Teorie dotyczące przyczyn powstawania autyzmu. Poziomy zaburzeń.
3. Wczesna diagnoza zaburzenia – skala obserwacyjna.
4. Diagnoza kompleksowa autyzmu z wykorzystaniem ADOS-2, ADI-R, ASRS.
5. Postępowanie logopedyczne u dzieci z autyzmem.

6. Procedura postępowania logopedycznego w przypadku nastolatków i osób dorosłych z autyzmem.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
1. Diagnozowanie autyzmu – diagnoza kliniczna, a diagnoza funkcjonalna
2. Mowa i język dzieci z autyzmem: deficyty jakościowe, ilościowe, deficyty w pragmatycznym użyciu języka.
3. Wyznaczanie celów w terapii logopedycznej dzieci z autyzmem, zasady i sposoby uczenia poszczególnych zachowań werbalnych
4. Terapia autyzmu z trzech perspektyw: rodzic-nauczyciel-terapeuta

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład:

- Wykład problemowy
- Metody podawcze
- prezentacja multimedialna

Ćwiczenia:

- Praca w grupach
- Metoda projektów
- Analiza nagrań
- Ćwiczenia indywidualne i w grupach

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Wypowiedzi w czasie dyskusji po wykładach odpowiedzi w czasie zajęć, ocena konspektu, ocena zadań wykonywanych w czasie ćwiczeń	wykład zajęcia warsztatowe
EK_02	ocena poprawności konspektu zajęć wykonanego na zaliczenie przedmiotu, ocena wypowiedzi podczas ćwiczeń	zajęcia warsztatowe
EK_03	Wypowiedzi w czasie dyskusji po wykładach odpowiedzi w czasie zajęć, ocena konspektu, ocena zadań wykonywanych w czasie ćwiczeń	wykład zajęcia warsztatowe
EK_04	ocena poprawności ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć, ocena głosów w dyskusji i w czasie konsultacji indywidualnych, ocena konspektu	zajęcia warsztatowe

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład:

Warunkiem zaliczenia wykładu jest aktywne w nim uczestniczenie i czytanie zalecanej literatury, weryfikowane głównie z czasie dyskusji po wykładzie.
Wiedza zdobyta podczas wykładu jest ponadto weryfikowana w czasie ćwiczeń

Ćwiczenia:

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych uzyskanych za:

- poszczególne zadania realizowane na zajęciach,
- aktywność na zajęciach
- przygotowanie konspektu zajęć logopedycznych/propozycji terapii

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15W+15Ć
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, także online)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywanie się do zajęć • Przygotowywanie materiałów do wykonania konspektu zajęć terapeutycznych • Przygotowanie konspektu zajęć na zaliczenie przedmiotu • Czytanie zalecanej literatury 	20
SUMA GODZIN	55
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Prizant B. M., Fields-Meyer T., 2017, *Niezwyyczajni ludzie, nowe spojrzenie na autyzm*, Kraków
- Gałkowski T., 2003, *Zaburzenia mowy w autyzmie*, [w:] *Logopedia. Pytania i odpowiedzi*, red. Gałkowski T., Jastrzębowska G.

Literatura uzupełniająca:

(3-4 pozycje do wyboru)

- Barbera L. M., 2017, *Metoda zachowań werbalnych*, Warszawa.
- Baron-Cohen S., Howlin P., Hadwin J., 2012, *Jak uczyć dzieci z autyzmem czytania umysłu*, Warszawa.

- Bobrowicz -Lewartowska L., 2000, *Autyzm dziecięcy, zagadnienia diagnozy i terapii*, Kraków.
- Cieszyńska J., 2008, *Standard postępowania logopedycznego w przypadku autyzmu wczesnodziecięcego*, „Logopedia”, t. 37, s. 99-107.
- Goldstein S., Naglieri J., 2017, *Diagnoza zaburzeń ze spektrum autyzmu*, Kraków.
- Jaklewicz H., 1993, *Autyzm wczesnodziecięcy. Diagnoza, przebieg, leczenie*, Gdańsk.
- (red.) Kaczmarek B. B., Wojciechowska A., 2015, *Autyzm i AAC. Alternatywne i wspomagające sposoby porozumiewania się w edukacji osób z autyzmem*, Kraków.
- Korendo M., 2008, *Standard postępowania logopedycznego w przypadku Zespołu Aspergera*, „Logopedia”, t. 37, s. 99-107.
- Kruk-Lasocka J., 1999, *Autyzm czy nie autyzm. Problemy diagnozy i terapii pedagogicznej małych dzieci*, Wrocław.
- Kutscher L.M., Attwood T., Wolff R.R., 2007, *Dzieci z zaburzeniami łączonymi*, Warszawa.
- Kwasiborska-Dudek J., Emiluta-Roza D., 2020, *Diagnoza i terapia logopedyczna małego dziecka z zaburzeniem ze spektrum autyzmu (ASD)*, Kraków.
- Maciarz A., Biadasiewicz M., 2000, *Dziecko autystyczne z zespołem Aspergera*, Kraków.
- Marice C. (red.), 2000, *Modele zachowań oraz współpraca z dziećmi autystycznymi. Poradnik dla rodziców i osób profesjonalnie zajmujących się problemem*, Warszawa.
- Markiewicz K., 2007, *Charakterystyka zmian w rozwoju umysłowym dzieci autystycznych*, Lublin.
- Olechnowicz H., 2004, *Wokół autyzmu. Fakty, skojarzenia, refleksje*, Warszawa.
- Pałasz J., 2022, *Zabawy na start. Program terapii małego dziecka z ASD*, Września.
- Pisula E., 2000, *Autyzm u dzieci –diagnoza, klasyfikacja, etiologia*, Warszawa.
- Pisula E., 2005, *Małe dziecko z autyzmem, diagnoza i terapia*, Gdańsk.
- Pisula E., 2012, *Autyzm. Od badań mózgu do praktyki psychologicznej*, GWP. Gdańsk
- Rogers Sally J., 2014, *Metoda wczesnego startu dla dziecka z autyzmem ESDM*, Kraków.
- Rogers Sally J., Dawson G., 2010, *Early Start Denver Model dla małych dzieci z autyzmem, wspieranie komunikacji, uczenia się i rozwoju społecznego*, Nowy Jork.
- Sadowska E., 2020, *Zachowania komunikacyjnej dzieci z autyzmem*, Warszawa.
- Sunberg M., 2015, *VB-MAPP Ocena osiągnięcia kamieni milowych rozwoju i planowanie terapii. Program do oceny umiejętności językowych i społecznych dzieci z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju*, Warszawa.
- Schramm R., 2019, *Motywacja i wzmacnianie, czyli jak zdobyć przewagę nad autyzmem. Zachowania werbalne w stosowanej analizie zachowania. Podręcznik*, Warszawa.
- Sawa B., 1990, *Dzieci z zaburzeniami mowy*, Warszawa.
- Stecko E., 1994, *U źródeł rozwoju mowy dziecka, [w:] Zaburzenia mowy u dzieci - wczesne rozpoznawanie i postępowanie logopedyczne*, Warszawa, s. 13-23.
- Winczura B., 2012, *Dzieci z zaburzeniami łączonymi. Trudne ścieżki rozwoju*, Kraków.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej